

بررسی نگرش کشاورزان نسبت به بیمه انگور

پژوهش موردی: شهرستان قوچان

دکتر محمد رضا کهنسال*، علی رهنما**

چکیده

پژوهش پیش‌رو، به منظور شناخت عوامل اجتماعی - اقتصادی مؤثر بر فرایند پذیرش بیمه در شهرستان قوچان، انجام گرفته است. حجم نمونه انتخابی ۳۰ عدد و به صورت تصادفی، داده‌ها از راه پرسشنامه گردآوری و تکمیل شده است. سپس داده‌های به دست آمده برای تجزیه و تحلیل با الگوی لاجیت مورد برآورد قرار گرفت. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد، متغیرهایی مانند سطح زیرکشت انگور و نوع منبع درآمدی، بر پذیرش بیمه محصولات از سوی کشاورزان، تأثیر منفی می‌گذارد. از دیگر سو، میزان تحصیلات، سطح درآمد، دانش فنی - زراعی کافی برای کشت محصولات، استفاده از خدمات ترویجی و سن بهره‌برداران، متغیرهایی است که بر پذیرش بیمه محصولات از سوی کشاورزان، تأثیر مثبت می‌گذارد و دیگر عوامل مورد بررسی، تأثیر معنیداری بر پذیرفتن یا نپذیرفتن بیمه در میان کشاورزان ندارد.

کلیدواژه‌ها:

عوامل اجتماعی - اقتصادی، شهرستان قوچان، بیمه کشاورزی، انگور، پذیرش بیمه، الگوی

لاجیت.

بیمه و
کشاورزی

سال ششم
شماره ۲۲
۱۳۸۸

مقدمه

کشاورزی فعالیتی سرشار از مخاطره‌های^۱ گوناگون است. در این فعالیت، انواع مخاطره‌های طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و شخصی^۲ دست‌به‌دست هم داده و مجموعه شکننده و آسیب‌پذیری را برای تولیدکنندگان فراهم ساخته است. پیدایش بیمه به‌طورکلی و بیمه محصولات کشاورزی به‌طور ویژه، محصول نبود اطمینان و وجود ریسک در فعالیتهای اقتصادی است. وجود ریسک بدان معنی است که شاید یک وضعیت مطلوب برای فعالیت کشاورزی پدید آید (که به شکل مناسب بودن و بموقع بودن میزان بارندگی، درجه حرارت مناسب، نبود آفتها و بیماریها و بالا‌های طبیعی و مانند آن است) و یا ممکن است، یک وضعیت نامطلوب برای فعالیت کشاورز پدید آید (که به شکل نامناسب بودن میزان بارندگی، سرما یا گرمای نامناسب، وجود آفتها و بیماریها و بالا‌های طبیعی و مانند آن است).

کهنسال و زارع (۱۳۸۷) در پژوهشی، به بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه بادام در شهرستان تفت از توابع استان یزد پرداخته‌اند. مطالعه انجام شده نشان می‌دهد، متغیرهای سابقه کار کشاورزی، ارتباط با مددکاران ترویج، شرایط آب‌وهوایی سالهای گذشته و میزان غرامت دریافتی در برابر خسارت وارد شده، تأثیر مثبت و معنیداری بر تقاضای بیمه محصول بادام داشته و متغیرهای سطح تحصیلات کشاورز و درآمد سالانه کشاورز، تأثیر معنیداری بر تقاضای بیمه این محصول نداشته است (۱).

عبداللهی و اسلاملوپیان (۱۳۸۶) به مطالعه و بررسی عوامل مؤثر بر گرایش یا تمایل به پذیرش طرح بیمه پسته در ایران پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان‌دهنده آن است که عواملی مانند تحصیلات پاسخگو، سن درخت پسته، میزان مصرف آب و کود شیمیایی، میزان بدهی کشاورزان، عملکرد محصول پسته، ریسک‌گریزی و

1. Risk
2. Personal Risk

ریسک‌پذیری بالای باغداران، اطلاع از وجود طرح بیمه آزمایشی یارانه‌دار پسته و داشتن شغل خارج از مزرعه، دارای تأثیر منفی بر گرایش یا تمایل به مشارکت کشاورزان در طرح بیمه منصفانه محصول پسته است. در مقابل، عواملی مانند سن باغدار، ریسک‌گریزی پایین، ریسک‌پذیری پایین و ریسک‌خنثی بودن کشاورزان، تأثیر مثبت بر پذیرش طرح بیمه دارد (۳).

کهنسال و شهرکی مقدم (۱۳۸۸) به بررسی عوامل مؤثر بر بیمه دامداریها در شهرستان نیشابور پرداخته‌اند. نتایج به دست آمده از این پژوهش گویای آن است که عواملی همچون نزدیکی به شهر، میزان مهارت، سن، نوع گاو‌داری و تجربه کاری، بیشترین تأثیر را بر پذیرش بیمه از سوی دامداران دارند (۲).

ویلیام و دیگران^۱ (۱۹۹۶) نیز در پژوهش خود نشان دادند که با تغییر میزان حق بیمه می‌توان بهره‌برداران دارای درجه ریسک‌گریزی متفاوت را به پذیرش بیمه زراعی متمایل کرد (۸).

اسمیت باکت^۲ (۱۹۹۶) در تحقیق خود با هدف بررسی تقاضا بیمه محصولات کشاورزی از سوی گندمکاران ایالت مونت‌نای امریکا، پس از بررسی متغیرهای تأثیرگذار بر مشارکت کشاورزان در طرح خرید بیمه محصولات کشاورزی و میزان سطح پوشش بیمه‌ای، متغیرهایی همچون میزان تحصیلات کشاورزان، سابقه خطر، میزان بدهی به مؤسسه‌های اعتباری و بانکها، نوسانهای میزان محصول تولیدی و نرخ بیمه را در مشارکت کشاورزان در طرح بیمه گندم مؤثر تشخیص داد (۷).

گرچه طبقه‌بندی‌ها و تعریفهای گوناگونی از ریسک ارائه شده است، ولی نکته‌ای که باید بدان توجه کرد، این است که از لحاظ مبنای بیمه محصولات کشاورزی، تنها ریسک تولید و بازاریابی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به دیگر سخن،

ریسک‌هایی که به کاهش عملکرد محصولات می‌انجامد، مورد توجه بیمه محصولات کشاورزی قرار دارد.

ترکمانی و وزیر زاده (۱۳۸۶) در مطالعه‌ای، بیمه محصول گندم در مهمترین استانهای تولیدکننده این محصول را با روش آماری ناپارامتریک محاسبه کرده و رابطه آن را با ضریب تغییرات عملکرد، به عنوان معیاری برای اندازه‌گیری نوسانهای عملکرد، مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج به دست آمده از این مطالعه نشان می‌دهد، رابطه مثبتی بین ضریب تغییرات عملکرد و حق بیمه منصفانه محاسباتی وجود دارد (۴).

کشاورزی به علت نبود امکان کنترل شرایط جوی و آب‌وهوایی نسبت به دیگر فعالیتهای تولیدی مخاطره‌آمیزتر است. در این بخش تولیدی، افزون بر مخاطره‌های طبیعی، مخاطره‌های اجتماعی-اقتصادی و شخصی نیز، مجموعه شکننده و آسیب پذیری را فراروی تولید کنندگان نهاده است. روشهای مختلفی برای مدیریت مخاطره‌های وجود دارد که از آن جمله می‌توان به تعیین قیمت کف، استفاده از نهاده‌های کاهش‌دهنده مخاطره، تنوع در فعالیتهای تولیدی، اجرا و گسترش بیمه‌های کشاورزی، اشاره کرد.

کهنسال (۱۳۸۵) به بررسی اثرهای اقتصادی - اجتماعی بیمه محصولات کشاورزی در شهرستان مشهد پرداخته است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد، عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه عبارت است از: نرخ حق بیمه، تبلیغات، میزان غرامت پرداختی، بیمه گروهی یا فردی، عوامل اجتماعی (سن، تحصیلات، افراد خانوار و مانند آن) و عوامل اقتصادی (سرمایه زارع، نوع مالکیت و از این دست) که همگی بر پذیرش بیمه مؤثر بوده‌اند. افزون بر این، تأثیر بیمه بر کاهش ریسک، بهبود عملکرد و افزایش اطمینان، از جمله نتایج عوامل میزان موفقیت بیمه در پیشبرد هدفهای تولیدی بوده و نداشتن آگاهی از مهمترین دلایلهای نپذیرفتن یا خودداری کردن زارعان از بیمه محصولات کشاورزی است (۵).

زمانی و همکاران (۱۳۸۴) به مطالعه پذیرش بیمه محصولات کشاورزی و سازه‌های تعیین‌کننده آن پرداخته و برای تعیین سازه‌های اثرگذار بر رفتار پذیرش بیمه محصولات کشاورزی نیز، از نظریه‌های نشر و گسترش، ساختار مزرعه، و چندبعدی بهره گرفته‌اند. با توجه به یافته‌های این پژوهش، سازه‌های مهم اثرگذار بر پذیرش عبارت است از: آگاهی کشاورز از بیمه، دریافت وام، ریسک‌پذیری، فاصله تا کارگزار، تعهد فرد نسبت به بانک کشاورزی و اندازه واحد تولیدی. در نهایت، با توجه به یافته‌ها، توصیه‌هایی نیز از سوی پژوهشگران، برای اصلاح نظام بیمه محصولات کشاورزی و گسترش هر چه بیشتر آن ارائه شده است (۶).

هدفهای پژوهش

- بررسی عوامل اقتصادی-اجتماعی مؤثر بر پذیرش یا نپذیرفتن بیمه
- چگونگی نگرش و شیوه تفکر کشاورزان نسبت به بیمه محصول انگور

روشها و ابزارهای پژوهش

داده‌های به دست‌آمده از این تحقیق، از راه تکمیل پرسشنامه و مصاحبه حضوری در میان روستاییان شهرستان قوچان، به صورت تصادفی از ۳۰ کشاورز جمع‌آوری شده است که از این میان، ۱۰ کشاورز محصول خود را بیمه کرده و ۲۰ کشاورز، محصول خود را بیمه نکرده بودند. در این بررسی که متغیر وابسته، نگرش کشاورزان نسبت به بیمه محصول انگور در نظر گرفته شده است، به کشاورزانی که محصول خود را بیمه کرده بودند، کد یک و به کشاورزانی که بیمه نکرده بودند، کد صفر، اختصاص یافته است. متغیرهای مستقل نیز، دربرگیرنده عوامل اقتصادی و عوامل نهادی است که در زیر به بررسی آنها پرداخته می‌شود:

- عوامل اقتصادی دربردارنده: سطح زیر کشت، درآمد برگرفته از کار کشاورزی، نوع مالکیت زمین، منبع اصلی درآمدی و دانش فنی - زراعی است.
- عوامل نهادی - اجتماعی دربردارنده: سن، میزان تحصیلات، تعداد افراد خانوار و خدمات ترویجی است.

الگوی به‌کار رفته در این تحقیق، الگوی لاجیت^۱ است و داده‌های مورد نیاز نیز، به وسیله نرم‌افزار شازم^۲ مورد برآزش قرار گرفته است. مدل‌های لاجیت و پروبیت^۳ موارد خاصی از مدل‌های خطی معمولی است و برای بهتر برآزش کردن موارد دو بخشی و متغیرهای صریح، به‌کار می‌رود. مدل‌های لاجیت مشابه مدل‌های لگاریتم - خطی است، اما بیشتر از یک متغیر صریح را توضیح می‌دهد. هنگامی که متغیرهای صریح وابسته وجود داشته باشد، رگرسیون‌های دو تایی و چند جمله‌ای منطقی، بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین رگرسیون‌های منطقی، برای متغیرهای مستقل پیوسته به‌کار می‌رود. مدل‌های لاجیت معمولی، هر دو نوع را به همراه داده‌های پانل^۴ زیر پوشش خود قرار می‌دهد و داده‌هایی را برای تجزیه و تحلیل (آنالیز) کردن، انتخاب می‌کند. مدل پروبیت تغییری از مدل‌های لاجیت بر مبنای فرض داده‌های متفاوت استوار است. مدل لاجیت زمانی بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد که بر اساس فرض برابری متغیرها استوار باشد. لاجیت و پروبیت در مدل‌های لگاریتم - خطی برای ایجاد ترکیبات دسته‌ها و متغیرهای مستقل پیوسته، برای پشتیبانی یک یا چند دسته مستقل متغیرها، گسترش یافته است. هر دو مدل لاجیت و پروبیت، به طور معمول، به نتایج مشابهی برای داده‌های یکسان می‌انجامد. بازدهی رگرسیون‌های لاجستیک نیز، نتایج مشابهی برای رگرسیون‌های لاجستیک دارد؛ به جز مواردی که با ستاده‌های متفاوت انتخاب می‌شود. بسیاری از مشکلات در این راستا، می‌تواند به

1. Logit
2. Shazam
3. Probit
4. Panel

وسیله رگرسیونهای لاجیت و پروبیت سازماندهی شود. با وجود این، مدل پروبیت، در میان دانشمندان اجتماعی کاربرد بیشتری دارد. فرمولهای لاجستیک در ریاضیات و بویژه آمار استفاده می‌شود. لاجیت شماره p بین صفر و یک به وسیله فرمول زیر تعریف شده است:

$$\text{logit}(p) = \log\left(\frac{p}{1-p}\right) = \log(p) - \log(1-p).$$

همچنین اگر p یک احتمال باشد، پس $p/(1-p)$ شانس مشابهی دارد و لاجیت احتمال، لگاریتم شانس و احتمال است. به همین شیوه و به طور مشابه تفاوت بین لاجیت دو احتمال لگاریتم نسبت احتمال وقوع آن دو است.

نتایج و بحث

با توجه به اطلاعات به دست آمده، کشاورزان عواملی همچون، جلوگیری از خسارت احتمالی و اطمینان خاطری که بیمه برای آنها به وجود می‌آورد را، از دلیلهای اصلی برای گرایش یا تمایل به بیمه کردن محصول برشمردند و کشاورزانی که محصول خود را بیمه نکرده‌اند، دلیلهای آن را عواملی همچون، بالا بودن حق بیمه، پایین بودن غرامت پرداختی و رعایت نکردن تعهدها از سوی بیمه‌گر دانسته‌اند. لازم به یادآوری است که عوامل طبیعی همچون: سیل، تگرگ و سرمازدگی از عوامل مؤثر بر کاهش تولید محصول انگور و در نتیجه، کاهش درآمد کشاورزان در منطقه مورد بررسی است.

نتایج برآورد مدل

به منظور بررسی اثر عوامل مختلف بر اجرای بیمه محصولات، الگوی زیر

به عنوان مناسب‌ترین الگو ارائه شده است:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{age} + \beta_2 \text{edu} + \beta_3 \text{income} + \beta_4 \text{sor} + \beta_5 X_1 + \beta_6 S + \beta_7 X_2$$

که متغیرهای توضیحی موجود در آن، به شرح نگاشته‌های جدول شماره ۱ است.

جدول شماره ۱: تعریف متغیرهای توضیحی در الگو

نام متغیر	تعریف
Age	سن پاسخدهندگان
Edu	میزان تحصیلات پاسخدهندگان
Income	کل درآمد سالانه پاسخدهندگان (تومان)
Sor	نوع منبع درآمدی پاسخدهندگان
X ₁	دانش فنی- زراعی کافی برای کشت محصولات
S	سطح زیر کشت محصول انگور
X ₂	استفاده از خدمات ترویجی اداره جهاد کشاورزی

مدل پیشگفته، با روش حداکثر درستنمایی، برآورد شده و نتایج برگرفته از آن، در جدول شماره ۲ آمده است.

کهنسال، رهنما

جدول شماره ۲: نتایج برآورد مدل لاجیت با استفاده از روش حداکثر راستنمایی

متغیر	ضریبهای برآورد شده	آماره t	کشش پذیری
ضریب ثابت	-۳/۶۲	-۱/۵۵	-۰/۷۰
سن	۰/۰۱۸	ns ۰/۴۸	۰/۱۵۴
میزان تحصیلات	۲/۵۵	* ۳/۸۰	۱/۱۲۹
سطح درآمد	۰/۰۰۰۰۰۰۸۸	*** ۱/۷۸۸	۰/۰۸۶
سطح زیر کشت	۰/۸۶۷-	*** - ۱/۶۵	-۰/۱۸
خدمات ترویج	۱/۱۸	*** ۱/۵۳	۰/۱۰۲
دانش فنی-زراعی کافی برای کشت محصولات	۱/۵۹	** ۱/۸۰	۰/۲۲۷
نوع منبع درآمدی	-۰/۳۲	ns ۴۹/۰-	-۰/۸۱

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره ۳: نتایج برآورد با استفاده از مدل لاجیت

(Likelihood Ration Test (L.R	* ۷۱/۵۴
Maddala R ²	۰/۵۴
McFadden R ²	۰/۶۰
Percentage of right predictions	٪۸۹
*** معنیدار در سطح ۱۰ درصد	
** معنیدار در سطح ۱ درصد	
ns بی معنی	
* معنیدار در سطح ۵ درصد	

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بیمه و
کشاورزی

سال ششم
شماره ۲۲
۱۴۸۸

بر اساس نتایج نگاشته شده در جدول شماره ۲، متغیرهای سطح زیر کشت محصول انگور و نوع منبع درآمدی، بر پذیرش بیمه محصولات از سوی باغداران، تأثیر منفی می‌گذارد. از سوی دیگر، میزان تحصیلات، سطح درآمد، دانش فنی- زراعی کافی برای کشت محصولات، استفاده از خدمات ترویجی و سن باغدار، متغیرهایی است که بر پذیرش بیمه محصولات از سوی باغداران، تأثیر مثبت می‌گذارد. با افزایش سن باغدار، میزان ریسک‌پذیری آنها کاهش می‌یابد و در نتیجه، گرایش بیشتری به پذیرش خدمات صندوق بیمه پیدا می‌کنند.

سطح درآمدی افراد نیز، تأثیر مثبتی بر پذیرش خدمات بیمه دارد. به دیگر سخن، افراد با سطح درآمد بالاتر، گرایش بیشتری به استفاده از این خدمات حمایتی دارند. افراد با سطح درآمد بالاتر، امکان بیشتری نیز، برای پرداخت حق بیمه بالاتر دارند، از همین رو، گرایش بیشتری به اجرای بیمه دارند. نوع منبع درآمدی نیز، تأثیر منفی بر پذیرش بیمه محصولات دارد. با توجه به گزینه‌ها و سطوح ارائه شده، اگر تنها منبع درآمدی افراد، کشاورزی و دامداری باشد؛ نسبت به حالتی که افراد از منابع درآمدی دیگری نیز برخوردارند، گرایش بیشتری در آنها برای پذیرش بیمه محصولات وجود دارد. به دیگر سخن، از آنجاکه گروه نخست، تنها منبع درآمدی خود را کشاورزی می‌داند، بنابراین ریسک‌گریزترند و برای اینکه با ریسک درآمدی کمتری روبه‌رو باشند؛ از این رو، گرایش بیشتری به استفاده از خدمات بیمه محصولات کشاورزی دارند.

یافته‌ها نشان می‌دهد، استفاده از خدمات ترویجی اداره جهاد کشاورزی، موجب افزایش گرایش افراد برای انجام بیمه محصولات شده است و به تقریب، برپایه گفته‌های تمام افرادی که اقدام به اجرای بیمه کرده‌اند، با این روش از راه کارشناسان ترویج جهاد کشاورزی آشنا شده‌اند. تحصیلات نیز، رابطه‌ای مستقیم با تصمیم کشاورزان به بیمه محصولات دارد. افراد دارای تحصیلات بالاتر، نسبت به کسانی که سطح پایینی از تحصیلات دارند، بیشتر اقدام به اجرای این سیاست حمایتی کرده‌اند.

از جمله عوامل دیگر که رابطه مستقیم با انجام دادن بیمه محصولات داشته، تأثیر دانش فنی - زراعی کافی برای کشت محصولات است. با توجه به اینکه محصولهایی مانند انگور، نیاز به دانش فنی-زراعی لازم و تشخیص شرایط و عواملی دارد که باعث پایین آمدن شرایط بهینه تولید می‌شود؛ از همین رو، تولیدکنندگان آن، گرایش بیشتری برای بیمه کردن محصولات خود دارند.

از جمله دیگر عوامل مؤثری که تأثیر منفی بر انجام بیمه محصولات کشاورزی دارد، سطح زیر کشت محصول انگور است. به گفته باغداران بزرگ مقیاس، تعرفه‌های ارائه شده بسیار پایین است و در برابر آن خسارت پرداختی نیز، کمتر از حد مورد نیاز است؛ از همین رو، این دسته از باغداران گرایش کمتری به بیمه کردن محصولات خود دارد. همچنین، این باغداران به طور معمول، چندین نوع محصول را در باغ خود پرورش می‌دهند که موجب کاهش ریسک تولیدی آنها می‌شود.

براساس کشتشهای ارائه شده در جدول شماره ۲، با افزایش یک درصدی در میزان تحصیلات، بیش از یک درصد نیز، احتمال پذیرش بیمه افزایش می‌یابد. دیگر متغیرهای ارائه شده، کشتش‌ناپذیر است. با توجه به اینکه R^2 در مدل لاجیت کاذب است، بنابراین از R^2 McFadden R. Maddala استفاده شده است که به ترتیب برابر با ۰/۵۴ و ۰/۶ به دست آمده است. درصد درستی نیز، به میزان ۸۹ درصد است که نشان‌دهنده توان بالای مدل برآورد شده در پیش‌بینی متغیر وابسته است. آماره به دست آمده برای آزمون نسبت راستنمایی برابر ۷۱/۵۴ است که در سطح یک درصد معنی‌دار است. مقدار این آماره نشان می‌دهد، متغیرهای موجود در الگو، تغییر در متغیر وابسته را در سطح بالایی توضیح می‌دهد و همچنین، فرضیه صفر بودن ضریبهای رگرسیون نیز، رد می‌شود.

اثر نهایی متغیرهای توضیحی

داده‌های جدول شماره ۴، اثر نهایی متغیرهای توضیحی ارائه شده در الگو را

نشان می‌دهد. اثر نهایی برای متغیر درآمد، نمایانگر این است که یک واحد افزایش در درآمد، منجر به $0/00000013$ واحد افزایش در احتمال استفاده از بیمه محصولات می‌شود. همچنین، یک واحد افزایش در سن پاسخگویان، به $0/0028$ واحد افزایش در احتمال بیمه کردن محصولات می‌انجامد. احتمال بیمه کردن محصولات برای اشخاصی که زیر پوشش خدمات ترویجی هستند، $0/184$ واحد، بیشتر از افرادی است که از خدمات ترویجی استفاده نمی‌کنند. باغدارانی که دانش فنی-زراعی بیشتری نسبت به دیگر پاسخگویان دارند، $0/250$ واحد احتمال بیشتری دارد که بیمه محصولات را بپذیرند. با افزایش یک درصدی در سطح زیر کشت محصول انگور، احتمال بیمه کردن محصولات نیز، $0/135$ واحد کاهش می‌یابد.

جدول شماره ۴: اثر نهایی متغیرهای توضیحی

اثر نهایی	نام متغیر
$0/0028$	سن
$0/40$	میزان تحصیلات
$0/13000000$	سطح درآمد
-135	سطح زیر کشت محصول انگور
$0/184$	خدمات ترویجی
$0/250$	دانش فنی - زراعی
-049	نوع منبع درآمدی

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جمع‌بندی و پیشنهادها

- با توجه به اینکه افزایش سطح تحصیلات، تأثیر مثبتی بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی داشته است؛ از همین‌رو، پیشنهاد می‌شود که دوره‌های آموزشی،

هرچه بیشتر در مناطق روستایی برگزار شود تا به افزایش سطح دانش و تحصیلات روستاییان بینجامد.

- با توجه به نتایج به دست آمده که نقش بالای ترویج و مروجان را در پذیرش بیمه محصولات از سوی کشاورزان نمایان می‌سازد؛ پیشنهاد می‌شود که سازمان جهاد کشاورزی و دیگر نهادهای مربوط، برای برگزاری دوره‌های آموزشی - ترویجی تلاش بیشتری کنند.
- کارشناسان بیمه محصولات کشاورزی برای تأثیرگذاری هرچه بیشتر نسبت به پذیرش یا نپذیرفتن بیمه در بین کشاورزان، بهتر است با کشاورزان تماس بیشتری داشته باشند .
- برای بهبود فرهنگ بیمه کردن محصولات در میان کشاورزان، بهتر است از رسانه‌های جمعی همچون رادیو، تلویزیون، مجله‌ها و نشریه‌های آموزشی و مانند آن، برای تبلیغ در بین کشاورزان استفاده شود.
- وضعیت معیشتی و اقتصادی کشاورزان با پرداخت حق بیمه (مانند سطح زیر کشت محصول) تناسب داشته باشد.
- صندوق بیمه کشاورزی، در زمینه عوامل اجتماعی همچون سودمندیها و هدفهای بیمه محصولات، اطلاع‌رسانی مناسب انجام دهد.

منابع

۱. کهنسال. م. و س. زارع، (۱۳۸۷)، «بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه بادام، پژوهش موردی: شهرستان تفت»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۱۷: صفحات ۵۲-۲۱.
 ۲. کهنسال. م. و س. شهرکی مقدم، (۱۳۸۸)، «بررسی عوامل مؤثر بر بیمه دامداری‌ها، پژوهش موردی نیشابور»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۲۱: صفحات ۵۲-۳۳.
 ۳. عبداللہی عزت آبادی. م. و ک. اسلامویان، (۱۳۸۶)، «بررسی عوامل مؤثر بر تمایل به پذیرش طرح بیمه پسته در ایران»، مجله دانش کشاورزی، شماره ۳: صفحات ۲۳-۱۳.
 ۴. ترکمانی. ج و س. وزیرزاده، (۱۳۸۶)، «تعیین حق بیمه محصولات کشاورزی کاربرد روش ناپارامتریک»، فصلنامه اقتصاد و کشاورزی، شماره ۱: صفحات ۱۰۰-۸۳.
 ۵. کهنسال. م. (۱۳۸۵)، «بررسی اثرهای اقتصادی - اجتماعی بیمه محصولات کشاورزی، مطالعه موردی مشهد»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۹: صفحات ۳۶-۱۹.
 ۶. زمانی. غ.، کریمی. ع. و م. کشاورز، (۱۳۸۴)، «پذیرش بیمه محصولات کشاورزی: سازه‌های تعیین کننده»، فصلنامه اقتصاد و کشاورزی، شماره ۱: صفحات ۱۶۸-۱۴۱.
7. Smich .V & Banquet .A.E, (1996), "The demand for multiple peril crop insurance: bidance from Montana wheat farms", *American Journal of Agriculture Economics*, 78:189-201
 8. William .J.R.Carriker.G.L.Barbnaby.G.A.and Harper, G.K, (1993), "Crop insurance and disaster assistance designs for wheat and grain sorghum". *Journal of Agriculture Economics*, 30 (93):315-331.

فصلنامه
پژوهشی

Study of Farmers' Attitude towards Grape Insurance

Case Study: City of Qouchan

Dr. M. R. Kohansal * & A. Rahnama**

Abstract

The present study has been conducted with an aim to identify socio-economic factors effective in the process of accepting insurance in the city of Qouchan. The sample size included a random selection of 30 and the data collected through completed questionnaires. The obtained data were then analyzed and estimated on the basis of the Logit model. The results show that variables such as level and type of grapes, land under cultivation and, source of income would leave negative effects on farmers in accepting insurance of grape products. On the other hand, degree of education, income level, and required technical-agricultural knowledge for cultivation of agricultural products, usage of extension services, and age are among variables which are positively effective in accepting insurance. Other factors have no significant impact on the acceptance or denial of insurance among farmers.

Keywords:

Socio-economic Factors, City of Qouchan, Agriculture Insurance, Grape, Acceptance of Insurance, the Logit Model.